

Partiële herziening van het Streekplan 2007 ten behoeve van Glastuinbouw in Noordwest Fryslân

Ontwerp

(Vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 18 december 2007)

18 99 - 28

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1 Aanleiding voor de partiële herziening van het Streekplan 2007 t.b.v. glastuinbouw

De planologische ruimte voor de ontwikkeling van glastuinbouw is grotendeels benut. Voor de verdere ontwikkeling van de glastuinbouwsector in Fryslân is daarom nieuwe planologische ruimte nodig. Met deze partiële streekplanherziening bieden wij die ruimte.

Wij vinden de verdere ontwikkeling van de glastuinbouwsector wenselijk omdat dit werkgelegenheid met zich meebrengt en bijdraagt aan de versterking van de economische structuur in Fryslân. Wij zetten hierbij in op concentratie van glastuinbouw in Noordwest Fryslân.

In het Streekplan 2007, vastgesteld door Provinciale Staten op 13 december 2006, is het zoekgebied voor de uitbreiding van maximaal 450 ha glastuinbouw in Noordwest Fryslân aangegeven. Met deze partiële streekplanherziening stellen wij een glastuinbouwlocatie binnen dit zoekgebied vast. Op deze locatie mag nieuwe glastuinbouw ontwikkeld worden.

1.2 Status van het plan

Deze streekplanherziening is een plan zoals bedoeld in artikel 4a van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO).

Naar verwachting zal op 1 juli 2008 de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening in werking treden. Vanaf dat moment zal dit plan de status van een (sectorale) structuurvisie krijgen.

Met deze streekplanherziening wordt het Streekplan 2007 partieel herzien ten aanzien van de mogelijkheden voor nieuwe glastuinbouw.

1.3 PlanMER

Deze streekplanherziening is plan-MER plichtig omdat het een kader biedt voor het ontwikkelen van een glastuinbouwgebied met een oppervlakte van meer dan 100 hectare.

In het planMER, dat ten behoeve van deze streekplanherziening is opgesteld, worden de verwachte milieueffecten van de mogelijke glastuinbouwlocaties weergegeven. Het planMER is daarmee een hulpmiddel om locaties aan te wijzen en de milieuoverwegingen daarbij volwaardig te laten meewegen. Uit het planMER komen tevens aanbevelingen voor de inrichting van de aangewezen glastuinbouwlocatie.

Ten behoeve van het planMER is een notitie reikwijdte en detailniveau opgesteld. In april 2007 zijn de betrokken bestuursorganen en de commissie voor de milieueffectenrapportage gevraagd om een advies over deze notitie. De reacties op de notitie reikwijdte en detailniveau zijn in het planMER verwerkt.

Het planMER wordt tegelijk met het ontwerp van deze streekplanherziening ter inzage gelegd. Bij de planvorming op gemeentelijk niveau zal een besluitMER worden opgesteld.

1.4 Het bestuurlijk gewicht van de uitspraken.

In hoofdstuk 3 van deze streekplanherziening is het beleid opgenomen. In aansluiting op het Streekplan 2007 wordt hierbij onderscheid gemaakt in het gewicht van beleidsuitspraken.

Er is sprake van **essentiële** uitspraken (paars en vet weergegeven), **richtinggevende uitspraken** (vet weergegeven) en van indicatieve uitspraken.

Aan essentiële uitspraken kennen wij grote betekenis toe in ons planologisch toezicht. Afwijken kan alleen na (partiële) herziening van het Streekplan, vast te stellen door Provinciale Staten.

Aan richtinggevende uitspraken kennen wij grote betekenis toe in ons planologische toezicht. Gedeputeerde Staten kunnen volgens een bepaalde procedure gemotiveerd afwijken.

Aan indicatieve uitspraken kennen wij in ons planologisch toezicht minder gewicht toe. Gedeputeerde Staten aanvaarden op basis van een goede onderbouwing een andere uitkomst.

1.5 Overleg, inspraak en procedure

Bestuurlijk overleg gemeente Het Bildt

In juni 2007 heeft er met het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Het Bildt afzonderlijk bestuurlijk overleg plaatsgevonden over het bestuurlijk draagvlak voor glastuinbouw in die gemeente. Gebleken is dat het draagvlak daarvoor ontbreekt.

Omdat wij dit draagvlak essentieel vinden is besloten om geen glastuinbouwlocatie in de gemeente Het Bildt in deze streekplanherziening op te nemen.

Bestuurlijk overleg voorontwerp Streekplanherziening

Eind september hebben de gemeenten in het zoekgebied (Harlingen, Franekeradeel, Menaldumadeel en Het Bildt), de verschillende rijksdiensten en LTO Noord en de Milieufederatie het voorontwerp in het kader van het bestuurlijk overleg toegestuurd gekregen. Teven is op 11 oktober 2007 de PKKb om advies gevraagd.

Het bestuurlijk overleg heeft op een aantal punten geleid tot aanpassingen. Voor een overzicht van de resultaten van het bestuurlijk overleg zie bijlage 1.

Voorts zijn er los van het bestuurlijk overleg verduidelijkingen in de tekst aangebracht.

Ontwerp streekplanherziening

Deze ontwerp-streekplanherziening wordt samen met het bijbehorende milieueffectenrapport (Plan-MER versie juni 2007) ter inzage gelegd, overeenkomstig artikel 4a, lid 3 WRO.

De commissie voor de Milieueffectrapportage zal om een advies over het milieueffectrapport worden gevraagd.

Hoofdstuk 2. Toelichting op de ontwikkeling van glastuinbouw in Noordwest Fryslân

2.1 Voorgeschiedenis

Het provinciale beleid ten aanzien van glastuinbouw is al jaren gericht op de concentratie van glastuinbouw. Het uitgangspunt daarbij is dat concentratie van glastuinbouw de economische kracht van de sector versterkt en tevens betere mogelijkheden geeft voor landschappelijke inpassing van glastuinbouw dan verspreide glastuinbouw. Concentratie van glastuinbouw leidt namelijk tot synergie tussen bedrijven en levert schaalvoordelen op.

Het Streekplan Friesland 1994 bood ruimte aan de ontwikkeling van glastuinbouw in Noordwest Fryslân. Gedacht werd aan een grootschalig complex in de driehoek Sexbierum-Kimswerd-Berlikum, met als hoofdcentrum Sexbierum.

Bij de evaluatie van het streekplan in 2000 bleek dat de beschikbare planologische ruimte bij Sexbierum benut was, dat er bij Kimswerd geen nieuwe ontwikkelingen hadden plaatsgevonden en dat er bij Berlikum nog ruimte was voor nieuwe bedrijven. Verwacht werd dat de ruimte die het streekplan bood binnen enkele jaren benut zou zijn. Voor verdere ontwikkeling van glastuinbouw zou opnieuw ruimte moeten worden geboden.

Aangezien de provincie belang hecht aan de uitbreiding van de glastuinbouw, heeft de provincie in 2002 na overleg met de gemeenten, de verantwoordelijkheid op zich genomen om de mogelijkheden voor verdere uitbreiding van glastuinbouw in Noordwest Fryslân te onderzoeken. Dit onderzoek was gericht op het vinden van ruimte voor maximaal 450 ha (bruto) nieuwe glastuinbouw. Met de term bruto wordt bedoeld op een glastuinbouwgebied inclusief wegen, waterberging, zones voor landschappelijke inpassing etc. Het uitgangspunt ten aanzien de concentratie van glastuinbouw is ook in dit onderzoek meegenomen.

Begin 2002 hebben Gedeputeerde Staten een bestuursopdracht geformuleerd voor de herziening van het streekplan ten behoeve van glastuinbouw. De Statencommissie RO is op 3 april 2002 akkoord gegaan met de bestuursopdracht.

In de bestuursopdracht werd gekozen voor *“het inzetten van een traject gericht op een streekplanherziening gekoppeld aan een Milieu Effect Rapportage (locatie-MER) t.b.v. de ontwikkeling van een nieuw glastuinbouwgebied met een bruto-omvang van maximaal 450 ha. in een zoekgebied met een straal van ruim 10 km rond Berlikum (grondgebied gemeenten het Bildt, Menaldumadeel, Franekeradeel en Harlingen).*

Uitgegaan wordt van een geconcentreerde glastuinbouwontwikkeling zodat schaalvoordelen, ook in relatie tot de bestaande glastuinbouwconcentraties in Noordwest Fryslân, kunnen worden benut.”

In de bestuursopdracht werd er vanuit gegaan dat het aanwijzen van nieuw glastuinbouwgebied zou plaatsvinden door middel van een concrete beleidsbeslissing. De glastuinbouwlocaties zouden dan binnen het streekplan volledig en finaal afgewogen worden. Het detailniveau van de streekplanherziening zou hierbij vergelijkbaar moeten zijn met dat van een bestemmingsplan. Ook het MER zou met dat niveau moeten corresponderen. Om die reden is bij de start van de m.e.r. procedure uitgegaan van een gedetailleerde MER.

In april 2003 is de startnotitie voor het MER gepubliceerd. Vervolgens hebben Provinciale Staten in maart 2004 de richtlijnen voor dit MER vastgesteld. Daarna is gestart met het opstellen van het MER. Gebleken is dat het zoeken van geschikte locaties een complex onderzoek vergt.

Eind 2005, toen het MER nagenoeg gereed was is besloten om de planologische procedure een jaar uit te stellen om eerst de mogelijkheden van het verwerven van een grondpositie te onderzoeken.

Voornamelijk vanwege de procedurele risico's hebben Gedeputeerde Staten in 2006 besloten om af te zien van het opnemen van een concrete beleidsbeslissing. Besloten is om in het streekplan alleen locaties voor glastuinbouw op te nemen en de uitwerking daarvan aan de gemeenten over te laten.

Om deze reden is het planMER uitgebreider en gedetailleerder dan strikt noodzakelijk is voor deze streekplanherziening.

Bij de voorbereiding van het Streekplan 2007 (in 2006) was het onderzoek naar nieuwe locaties daarom nog niet voldoende afgerond. De resultaten van het onderzoek konden daardoor nog niet mee genomen worden in het nieuwe streekplan. Om die reden is alleen het zoekgebied voor de nieuwe locaties opgenomen in het Streekplan 2007.

Met deze streekplanherziening wordt het onderzoek naar nieuwe glastuinbouwlocaties afgerond. Het zoekgebied uit het Streekplan 2007 vullen wij nader in met een concrete locatie voor nieuwe glastuinbouw.

2.2 Rijksbeleid

Voor de ontwikkeling van de tuinbouwsector in Nederland introduceert de Nota Ruimte de greenports en de landbouwontwikkelingsgebieden.

De greenports zijn bestaande tuinbouwgebieden waar de kennisintensieve tuinbouw en agribusiness zijn geconcentreerd. Dit zijn het Zuid-Hollandse glasdistrict (Westland en Oostland), Aalsmeer en omstreken en het agrologistieke cluster Venlo voor de glastuinbouw, de Bollenstreek voor de bloembollenteelt en Boskoop voor de pot- en containerteelt.

De landbouwontwikkelingsgebieden zijn bedoeld voor de nieuwe vestiging van tuinbouwbedrijven en voor de opvang van tuinbouwbedrijven die de greenports verlaten als gevolg van herstructurering.

In aanvulling op de Nota Ruimte spreekt de beleidsbrief van de Minister van LNV (13 september 2005) ten aanzien van greenports en landbouwontwikkelingsgebieden over de Greenport Nederland. Versterking van de Greenport Nederland versterkt de concurrentiepositie van de Nederlandse (glas)tuinbouw.

Ten behoeve van glastuinbouw worden in de Nota Ruimte 10 landbouwontwikkelingsgebieden voor glastuinbouw globaal aangewezen. In Noordwest Fryslân wordt Berlikum en omstreken genoemd. Dit sluit aan op ons eigen beleid voor de uitbreiding en concentratie van de glastuinbouw in Noordwest Fryslân.

Het rijk verwacht van provincie en gemeente dat zij deze ontwikkelingsgebieden opnemen in hun ruimtelijke plannen. Met deze streekplanherziening wordt hieraan voldaan.

2.3 Nut en noodzaak

Ontwikkeling van de Greenport Nederland is van nationaal belang. De landbouwontwikkelingsgebieden voor glastuinbouw maken daar deel van uit. Voor de nut en noodzaak van het aanwijzen van gebieden voor de ontwikkeling van glastuinbouw in Noordwest Fryslân in nationaal verband verwijzen wij dan ook naar het rijksbeleid ten aanzien van de Greenports (Nota Ruimte; Beleidsbrief LNV 13 september 2005) en de verplichting uit de Nota Ruimte om landbouwontwikkelingsgebieden in het streekplan op te nemen.

Dit rijksbeleid loopt parallel met het provinciale beleid om glastuinbouw te concentreren in Noordwest Fryslân en dit gebied een economische impuls te geven. De glastuinbouw is een kennisintensieve bedrijfstak en biedt arbeidsplaatsen voor alle opleidingsniveaus. Wij denken dat de directe en indirecte werkgelegenheid die dit oplevert structureel bijdragen aan de versterking van de economische structuur in dat deel van Fryslân.

In 2004 heeft Ecorys berekend dat bij volledige benutting van de 450 ha de werkgelegenheid met 1800 personen kan toenemen. Hiervan zijn 1200 directe en 600 indirecte banen. Het bruto regionaal product zal mogelijk stijgen met € 246 mln. (Glastuinbouw in Noordwest Fryslân vanuit economisch perspectief, Ecorys mei 2004).

Een quick scan naar de economische effecten van 400 ha glastuinbouw in Noordwest Fryslân van de Kamer van Koophandel uit 2005 schat dat de werkgelegenheid toe zal nemen met 1000-1400 fulltime banen, 260-400 parttimers en 480- 600 seizoensarbeiders (in totaal 1740- 2400 arbeidsplaatsen). Het bruto regionaal product zal jaarlijks met €128 mln toenemen.

Alhoewel de resultaten van beide onderzoeken verschillen ten aanzien van de toename van het bruto regionaal product, wijzen beide onderzoeken op een aanzienlijke versterking van de economische structuur.

De toename van de werkgelegenheid betreft alle opleidingsniveaus en leidt tot een daling van de werkloosheid. Daarnaast wordt verwacht dat er meer vrouwen een baan vinden en dat het cursusaanbod voor opleidingen binnen de glastuinbouw wordt verruimd.

Uit het onderzoek van Ecorys uit 2004 bleek dat de uitbreiding van de glastuinbouw in Noordwest Fryslân vooral zou moeten voorzien in de landelijke behoefte aan glastuinbouwlocaties als gevolg van herstructurering van de glastuinbouw in West Nederland. Vanuit de eigen sector binnen Fryslân was op dat moment weinig belangstelling voor extra uitbreiding. Inmiddels is duidelijk dat er vanuit de sector in Fryslân nu wel behoefte bestaat aan uitbreiding. Uit een behoeftepeiling van begin 2007 blijkt dat er binnen de bestaande sector een behoefte is aan ca 90 ha (netto) nieuwe glastuinbouw.

Met het aanwijzen van een glastuinbouwlocatie wordt daarom ontwikkelingsruimte geboden aan de bestaande sector in Fryslân. Daarnaast is de aangewezen locatie bedoeld voor de opvang van bedrijven die West Nederland verlaten als gevolg van de herstructurering van de glastuinbouw daar.

Door concentratie van nieuwe glastuinbouw in Noordwest Fryslân ontstaat synergie met de al bestaande glastuinbouw bedrijven en ontstaan schaalvoordelen.

2.4 Locaties nieuwe glastuinbouw

Locatieonderzoek

Het onderzoek naar de meest geschikte locaties voor glastuinbouw binnen het zoekgebied heeft plaats gevonden in het kader van de procedure van het planMER. Dit locatieonderzoek is in twee fasen gebeurd.

In de eerste fase zijn in een werkatelier (oktober 2004) met overheden en een aantal andere partijen, in eerste instantie 22 mogelijke locaties geselecteerd. Deze locaties zijn onderling vergeleken aan de hand van verschillende milieucriteria en aan de hand van hun geschiktheid voor glastuinbouw. Op basis van deze vergelijking zijn 5 potentiële glastuinbouw locaties geselecteerd die én het meest geschikt zijn voor glastuinbouw én zo weinig mogelijk milieueffecten hebben. Het gaat om:

1. een locatie tussen Harlingen en Franeker
2. een locatie ten zuiden van Sexbierum
3. een locatie tussen St. Jacobiparochie en St. Annaparochie
4. een locatie ten zuiden van St. Annaparochie
5. een locatie ten zuiden van Vrouwenparochie.

In de tweede fase zijn deze 5 locaties concreet begrensd en voor de inrichting is van een standaard inrichting uitgegaan. Deze standaard inrichting is niet bedoeld als definitieve inrichting van de gebieden maar is bedoeld om de locaties onderling te kunnen vergelijken.

Met behulp van deze standaard inrichting zijn vervolgens van elke locatie twee inrichtingsmodellen gemaakt: een basisvariant en een plusvariant. De basisvariant is gebaseerd op het Besluit Glastuinbouw, functionele glastuinbouw wensen, en minimum vereisten voor landschappelijke kwaliteit en de waterhuishouding. De plusvariant gaat uit van een hoger ambitieniveau dan de nu geldende wettelijke vereisten.

Voor deze 5 basis- en de 5 plusvarianten zijn de milieueffecten bepaald. Om de uitkomsten goed te kunnen vergelijken is in het planMER een multicriteria analyse gebruikt. Om de robuustheid van de uitkomsten te testen zijn verschillende gewichtensets gebruikt. Bekeken is of het uitmaakt of er verschillende gewichten worden toegekend aan natuur, landschap of ruimte en milieu.

Uit de vergelijking van de milieueffecten blijkt dat de locatie tussen Harlingen en Franeker (locatie 1) en de locatie onder Sexbierum (locatie 2) zowel in de basisvariant als in de plusvariant beter scoren dan de overige 3 locaties (zie hoofdstuk 10 van het planMER).

Voor de overige 3 locaties liggen de scores redelijk dicht bij elkaar.

In de basisvariant scoort de locatie tussen St. Jacobiparochie en St. Annaparochie (locatie 3) slechter dan de andere twee. In de plusvariant liggen de scores van de drie locaties nagenoeg gelijk.

Wanneer het landschap zwaarder meeweegt in de locatiekeuze, ontstaat een voorkeur voor de locatie ten zuiden van St. Annaparochie (locatie 4).

Locatie Harlingen Franeker in het Streekplan 2007

In het Streekplan 2007 hebben wij voor het gebied tussen Harlingen en Franeker een zone voor landschappelijk geleding opgenomen. Hier is de keuze gemaakt om dit gebied open te houden zodat beide kernen niet aan elkaar groeien. Dit landschappelijke argument weegt hier zwaar en is voor onze afweging doorslaggevend. Om die reden valt de locatie tussen Harlingen en Franeker ondanks de geschiktheid voor glastuinbouw en ondanks de goede score op de milieueffecten, af voor de ontwikkeling van glastuinbouw.

Locaties in de gemeente Het Bildt

Van de 5 locaties die in de eerste fase van het planMER geselecteerd zijn, liggen er drie in de gemeente Het Bildt. Gebleken is dat er na de raadsverkiezingen van 2006 binnen de gemeenteraad geen meerderheid meer is voor de uitbreiding van glastuinbouw in die gemeente. Ons voornemen om in deze streekplanherziening een glastuinbouwlocatie in de gemeente Het Bildt aan te wijzen hebben wij in juni 2007 voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders. Middels een brief d.d. 30 augustus 2007 laat het college van b en w weten niet in te stemmen met een procedure om glastuinbouw in de gemeente Het Bildt mogelijk te maken.

Omdat wij dit draagvlak essentieel vinden hebben wij besloten om geen glastuinbouwlocatie in de gemeente Het Bildt in deze streekplanherziening op te nemen.

Locatiekeuze

Op basis van de resultaten van de locatiebeoordeling uit de planMER en op basis van het bestuurlijk draagvlak wijzen wij voor de ontwikkeling van nieuwe grootschalige glastuinbouw in Noordwest Fryslân een locatie aan de zuidkant van Sexbierum aan.

Deze locatie is circa 200 ha (bruto) groot en vormt het landbouwontwikkelingsgebied Noordwest Fryslân. De begrenzing van dit gebied is op de plankaart aangegeven.

De locatie is zeer geschikt voor de ontwikkeling van glastuinbouw terwijl de milieueffecten zo beperkt mogelijk zijn.

De locatie ligt in de nabijheid van Franeker en Harlingen. In deze plaatsen kunnen de benodigde arbeidskrachten gevonden worden.

De lichtopbrengst op deze locatie is erg gunstig. Daarnaast biedt deze locatie kansen voor combinaties met andere bedrijven in de omgeving (haven van Harlingen) voor de levering van CO₂, warmte en de afvoer van brijn (brijn is een ingedikte zoutoplossing en een restproduct van het watergebruik bij glastuinbouw).

Al hoewel de locatie dicht bij de A 31 ligt is de ontsluiting van de locatie een belangrijk aandachtspunt bij de verdere ontwikkeling.

De locatie sluit direct aan bij het bestaande glastuinbouwgebied in Sexbierum. Hierdoor wordt de clustering van glastuinbouw, met de daarbij behorende schaalvoordelen, versterkt. Doordat ruimtelijk aangesloten wordt op het bestaande glastuinbouwgebied zijn de landschappelijke effecten van de nieuwe glastuinbouw naar onze mening beperkter dan bij een meer gespreide glastuinbouwontwikkeling of bij een geheel nieuwe glastuinbouwcluster. De bouw van kassen ten zuiden van Sexbierum heeft echter wel tot gevolg dat de bestaande landschappelijke hoofdstructuur van bebouwing op de kwelderwallen en de lege vlakke daartussen, doorbroken wordt. Naar onze mening weegt dit landschappelijk effect echter niet op tegen de landschappelijke voordelen van concentratie bij een bestaande glastuinbouwcluster.

Met de glastuinbouw wordt ter plekke een nieuw landschap gecreëerd. Het Streekplan 2007 biedt ruimte voor nieuwe landschappen wanneer de maatschappelijke noodzaak aangetoond is. Gezien de sociaal-economische effecten van clustering en versterking van nieuwe glastuinbouw, zijn wij van mening dat deze maatschappelijke noodzaak aanwezig is.

Bij de inrichting van de locatie zal veel aandacht worden besteed aan de ruimtelijke inpassing. In hoofdstuk 3 geven wij aanbevelingen voor de inrichting zodat de landschappelijke en milieueffecten van nieuwe glastuinbouw zo beperkt mogelijk zijn en zelfs nieuwe kwaliteiten in het gebied kunnen opleveren.

Omdat de omvang van de locatie kleiner is dan de maximale 450 ha waarvoor ruimte gezocht is, ligt het voor de hand dat de effecten op de werkgelegenheid ook minder groot zijn dan de economische onderzoeken (maximaal) aangeven. Met het aanwijzen van deze locatie is er volgens ons echter nog steeds sprake van een versterking van de economische structuur.

Duurzame inrichting glastuinbouw

Deze streekplanherziening en bijbehorend planMER zijn primair gericht op de locatiekeuze voor de nieuwe glastuinbouw. De inrichting van het gebied wordt vervolgens nader bepaald in het bestemmingsplan en besluitMER (projectMER). Voor het locatieonderzoek is in het planMER via een basisvariant en een plusvariant inzichtelijk gemaakt welke milieueffecten er te verwachten zijn van het toevoegen van glastuinbouw op de locatie. Deze effectbeschrijving heeft vooral een functie binnen het locatieonderzoek.

De basisvariant uit het planMER kan als uitgangspunt dienen voor de inrichting van de glastuinbouwlocatie. Andere inrichtingsvarianten die vergelijkbare of beter nog, minder milieueffecten hebben zijn echter denkbaar en wat ons betreft ook mogelijk. Wij zullen dit beoordelen in het kader van onze betrokkenheid bij de nadere inrichting van het gebied op het niveau van bestemmingsplan en besluitMER.

Wij streven naar een zo duurzaam mogelijke inrichting en een hoge ruimtelijke kwaliteit. In het planMER worden aanbevelingen voor de inrichting gegeven die bijdragen aan dat streven. Deze aanbevelingen zijn in deze streekplanherziening overgenomen en aangevuld. Wij verwachten van de gemeente dat zij de keuzes die gemaakt worden ten aanzien van deze aanbevelingen motiveert.

Conclusie

Met een zo duurzaam mogelijke inrichting en een hoge ruimtelijke kwaliteit achten wij glastuinbouw op de aangewezen locatie aanvaardbaar. Wij zijn van mening dat de voordelen van glastuinbouw in de vorm van werkgelegenheid en versterking van de economische structuur in Noordwest Fryslân opwegen tegen de milieueffecten.

2.5 Uitvoering en doorwerking

Alhoewel de invulling van het glastuinbouwgebied op gemeentelijk niveau zal plaatsvinden, zullen wij ons actief opstellen bij de planvorming op gemeentelijk niveau. In samenwerking met de gemeente en DLG wordt een uitvoeringsorganisatie opgezet. Hiervoor is al een eerste stap gezet. In februari 2007 is een intentieovereenkomst getekend voor de ontwikkeling van de locatie bij Sexbierum. De gemeente Franekeradeel is in juni 2007 gestart met de procedure voor een besluitMER als voorbereiding op een op te stellen bestemmingsplan.

Onderdeel van de actieve bemoeienis van provincie en DLG is het verwerven van grond. Door actief te participeren in grondaankoop en planontwikkeling zorgen wij voor een goede doorwerking van de aanbevelingen uit het planMER en daarmee voor een zo duurzaam mogelijke inrichting van het glastuinbouwgebied met een hoge ruimtelijke kwaliteit.

Hoofdstuk 3. Beleidstekst en kaart

3.1 Beleidstekst

Hoofdstuk 2.6.3 uit het Streekplan 2007 wordt als volgt herzien:

De passage:

“Wij bieden ruimte voor de uitbreiding van de glastuinbouw in Noordwest-Fryslân met maximaal 450 hectare bruto. Het zoekgebied voor concentratie van nieuwe glastuinbouw hebben wij op kaart 1 ‘Plankaart’ aangegeven.

Dit zoekgebied beschouwen wij als landbouwontwikkelingsgebied waar specifieke ontwikkelingsmogelijkheden voor volwaardige glastuinbouwbedrijven aanwezig zijn. Buiten dit zoekgebied zijn de ontwikkelingsmogelijkheden voor glastuinbouw beperkt tot een ondersteunende tak bij overige agrarische bedrijven.

Het gaat hierbij om maximaal ca. 1500 m² per bedrijfseenheid binnen het agrarisch bouwperceel.

Bestaande glastuinbouwbedrijven houden mogelijkheden voor reguliere uitbreiding.

Noordwest-Fryslân is één van de nationale projectlocaties voor glastuinbouw voor de opvang van ‘uitplaatsing’ van glastuinbouw uit het westen van het land. De beoogde uitbreiding van de glastuinbouw draagt bij aan de vorming van een volwaardig glastuinbouwgebied met bijbehorende schaalvoordelen en creëert nieuwe werkgelegenheid.

Voor de exacte locatiekeuze wordt momenteel een milieukundige onderbouwing uitgevoerd en zullen nut en noodzaak in relatie tot de totale werkgelegenheid in beeld worden gebracht. Op basis daarvan geven wij invulling aan een afzonderlijke planologische procedure voor inpassing van nieuwe glastuinbouw in dit gebied. In dat kader vindt de locatiekeuze voor nieuwe glastuinbouw plaats, rekening houdend met alle relevante aspecten.”

Wordt vervangen door de volgende tekst:

“Voor de uitbreiding van de glastuinbouw in Noordwest Fryslân wijzen wij een locatie ten zuiden van Sexbierum aan.

De begrenzing van deze locatie hebben wij op de kaart ‘aanduiding glastuinbouwlocatie Noordwest Fryslân’ aangegeven.

Deze locatie beschouwen wij als landbouwontwikkelingsgebied waar specifieke ontwikkelingsmogelijkheden voor volwaardige glastuinbouwbedrijven aanwezig zijn.

Buiten deze locatie en de al bestaande glastuinbouwlocaties in Noordwest Fryslân zijn de ontwikkelingsmogelijkheden voor glastuinbouw beperkt tot een ondersteunende tak bij overige agrarische bedrijven.

Het gaat hierbij om maximaal ca. 1500 m² per bedrijfseenheid binnen het agrarisch bouwperceel.

Bestaande glastuinbouwbedrijven houden mogelijkheden voor reguliere uitbreiding.

Noordwest-Fryslân is één van de nationale projectlocaties voor glastuinbouw voor de opvang van ‘uitplaatsing’ van glastuinbouw uit het westen van het land. Daarbij biedt de aangewezen locatie ruimte voor uitbreiding van de bestaande glastuinbouwsector in Fryslân.

De beoogde uitbreiding van de glastuinbouw draagt bij aan de vorming van een volwaardig glastuinbouwgebied met bijbehorende schaalvoordelen en creëert nieuwe werkgelegenheid.

De inrichting van het glastuinbouwgebied wordt nader geregeld bij de planvorming op gemeentelijk niveau (bestemmingsplan en besluitMER). Vanwege onze ambities op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid zijn wij direct betrokken bij deze planvorming. In het planMER, dat ten behoeve van de locatiekeuze is opgesteld, wordt om de milieueffecten te bepalen, uitgegaan van een basisvariant voor de inrichting. Deze basisvariant kan dienen als uitgangspunt voor de inrichting. Andere inrichtingsvarianten met vergelijkbare of minder milieueffecten zijn echter denkbaar en wat ons betreft mogelijk. Wij zullen het bestemmingsplan en bijbehorend MER daarop beoordelen.

Wij streven naar een zo duurzaam mogelijke inrichting en een hoge ruimtelijke kwaliteit. Ten behoeve hiervan geven wij, op basis van het planMER, aanbevelingen voor de inrichting. Wij zullen het bestemmingsplan van de gemeente beoordelen op:

- het in hun omgeving herkenbaar en beleefbaar blijven van kenmerkende elementen zoals de Slachtedyk, Frjentsjerterdyk, de Sexbierumervaart en de Opvaart;
- bufferzones (bij voorkeur zo'n 100 meter) tussen de kassen en het omliggende gebied voor landschappelijke inpassing en ten opzichte van milieugevoelige functies;
- de inpassing van wandel- en fietspaden, kanoroutes etc. zodat het gebied tevens een functie als recreatief uitloopgebied krijgt;
- de reservering van voldoende ruimte voor oppervlaktewaterberging om bestaande knelpunten m.b.t. de waterhuishouding in de omgeving tegen te gaan;
- een beeldkwaliteitplan voor het gebied, waarbij in elk geval aandacht besteed wordt aan zichtzones (langs wegen) en zichtassen (door het gebied) met voldoende breedte;
- een landschappelijke inpassing die de belevingswaarde van het landschap zo weinig mogelijk negatief beïnvloed;
- een goede ontsluiting van het glastuinbouwgebied waarbij de verkeersbewegingen zoveel mogelijk buiten de bebouwde kom van Sexbierum plaatsvinden.

Daarnaast vragen wij de gemeente het volgende te onderzoeken:

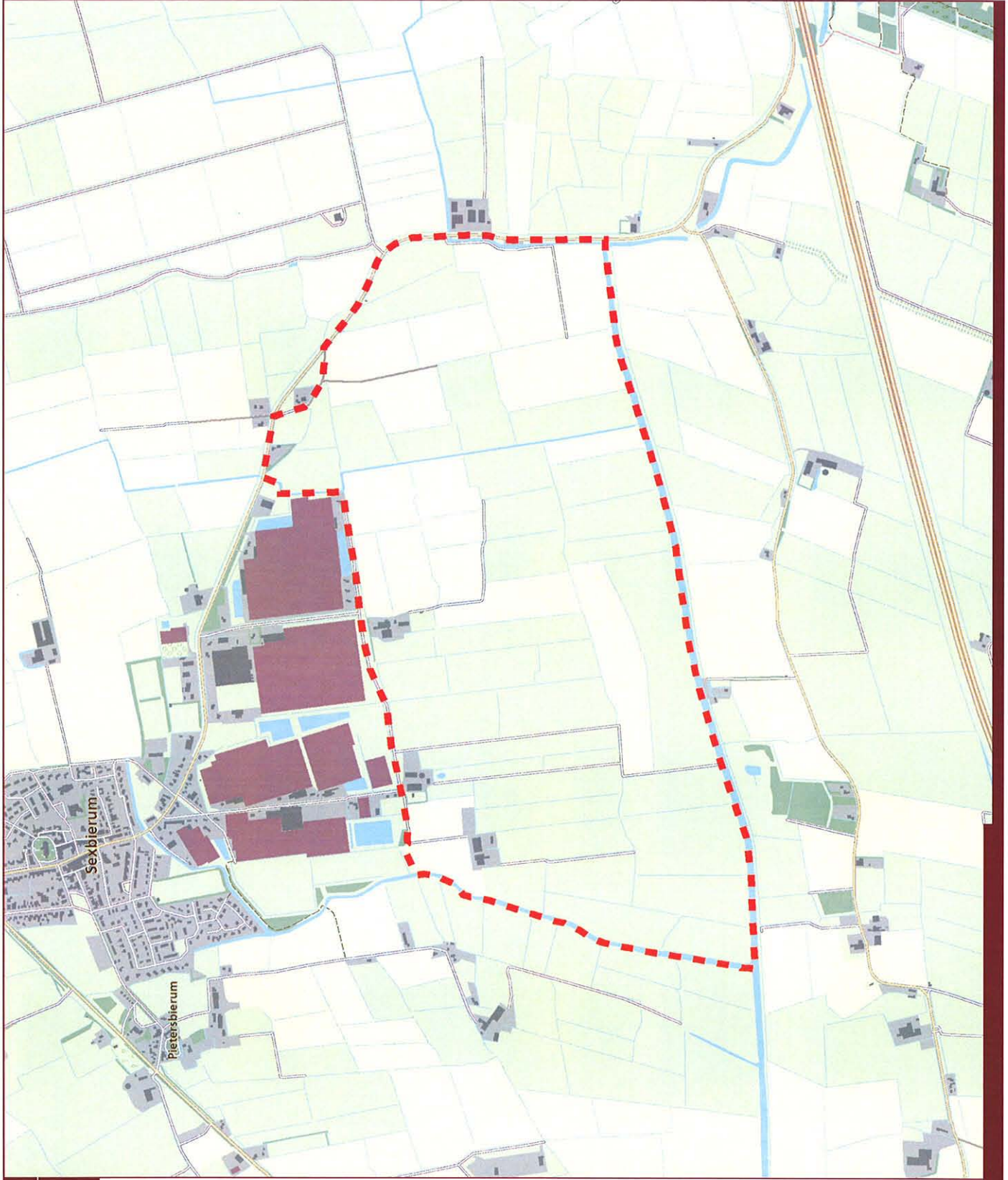
- de mogelijkheden voor beperking van de verkeersbewegingen;
- extra maatregelen om de resterende lichtemissie (ondanks de aangescherpte eisen die vanaf 2008 gelden) te beperken, neem zonodig extra maatregelen om toename van nachtelijk lichtniveau van de Waddenzee tegen te gaan;
- aanvullende maatregelen om de beschermde (vis)soorten te behouden;
- het concept van de "gesloten kas" (hierbij blijven de ramen dicht zodat het CO₂ gehalte in de kas beter in de hand gehouden kan worden en efficiënter kan worden benut), en de mogelijke levering van restwarmte en CO₂ door bedrijven bij Harlingen;
- de mogelijkheden voor collectieve gietwatersystemen;
- de mogelijkheden voor voldoende gietwaterberging om de productie van brijn te voorkomen;
- de mogelijkheden voor de afvoer van brijn naar bedrijven bij Harlingen. Mocht blijken, dat afvoer naar bedrijven in Harlingen niet (volledig) mogelijk is, dan bevelen we aan alternatieve mogelijkheden voor afvoer, verwerking en hergebruik te inventariseren;
- de mogelijkheden voor het beperken van de productie van afval: bijvoorbeeld door uit te gaan van het toepassen van biologisch afbreekbaar substraat, zodat deze als biomassa verwerkt kan worden. In de praktijk zijn reeds enkele voorbeelden van dergelijke substraatteelten bekend.

De provincie zal samen met de gemeente binnen 2 jaar nadat alle grond in het plangebied is uitgegeven een evaluatie naar de in het planMER voorspelde effecten uitvoeren. Deze evaluatie zal gecombineerd worden met de evaluatie van het besluitMER dat ten behoeve van het bestemmingsplan wordt opgesteld. “

3.2 Kaart

Het zoekgebied glastuinbouw zoals aangegeven op kaart 1 van het Streekplan 2007 wordt vervangen door de aanduiding van de locatie bij Sexbierum.

Aanduiding glastuinbouwlocatie Noordwest Fryslân

begrenzing glastuinbouwlocatie

Bestanden zijn aan gebruikerstrictees en deffening
Streeklânnaarvoornemend glastuinbouwmed
kaart: Beeldinformatie, Cartografie & Vermeering

Bijlage 1. Resultaten bestuurlijk overleg voorontwerp streekplanherziening

1. Provinsjale Kommisje Kritebelied

De Provinsjale Kommisje Kritebelied (PKKb) heeft het voorontwerp streekplanherziening glastuinbouw Noordwest Fryslân behandeld op 11 oktober 2007. De commissie kan zich op hoofdlijnen vinden in het voorontwerp en daarmee in de locatiekeuze voor de uitbreiding van glastuinbouw in Noordwest Fryslân.

In het advies maakt de commissie de volgende opmerkingen.

De commissie constateert dat met de bouw van kassen ten zuiden van Sexbierum de bestaande landschappelijke hoofdstructuur van bebouwing op de kwelderwallen en de lege vlakte daartussen, doorbroken wordt. Dit lijkt in strijd met de uitgangspunten van het Streekplan 2007, waar ingezet wordt op het in stand houden van de kernkwaliteiten van het landschap. De commissie adviseert om hier in de ontwerpstreekplanherziening voor de glastuinbouw expliciet aandacht aan te besteden.

Reactie GS:

De constatering van de PKKb m.b.t. het doorbreken van de landschappelijke hoofdstructuur is terecht. In de paragraaf over de locatiekeuze zal dit expliciet worden genoemd. Naar onze mening weegt dit landschappelijke effect echter niet op tegen de landschappelijke voordelen van concentratie van nieuwe glastuinbouw bij een bestaande glastuinbouwcluster.

Van strijdigheid met het Streekplan 2007 is verder geen sprake. Het Streekplan 2007 biedt (in paragraaf 2.7.8) ruimte voor nieuwe landschappen wanneer de maatschappelijke noodzaak aangetoond is. Gezien de sociaal-economische effecten van clustering en versterking van de glastuinbouw, achten wij deze maatschappelijke noodzaak aangetoond.

Voor nieuwe landschappen moet volgens het streekplan wel een zorgvuldig ontwerp worden opgesteld met aandacht voor de ontwikkeling van nieuwe ruimtelijke kwaliteiten. Als voorbeeld van nieuwe landschappen worden o.a. kassengebieden genoemd. Ten aanzien van het creëren en handhaven van die nieuwe landschappen wordt in het Streekplan 2007 verder opgemerkt dat dit in de eerste plaats een inrichtingsopgave van de gemeenten is. Hoe groter de ruimtelijke schaal en uitstraling van een nieuw landschap, hoe groter onze inhoudelijke betrokkenheid. Naast de functionele randvoorwaarden en de te bereiken ruimtelijke kwaliteit, gaat het daarbij ook om de inzet van onze expertise en het ondersteunen van het planvormingproces. Bij de verdere inrichting van het glastuinbouwgebied geven wij hieraan invulling. Als basis hiervoor hebben wij in hoofdstuk 3 aanbevelingen voor de inrichting geformuleerd.

De commissie adviseert verder om nadere aandacht te besteden aan de ontsluiting van het gebied en de daarvoor benodigde infrastructuur en aandacht te besteden aan de vertaling naar het bestemmingsplanniveau van de eisen die gesteld worden ten aanzien van lichthinder, duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit.

Reactie GS:

Deze streekplanherziening richt zich vooral op de locatiekeuze. Met betrekking tot de inrichting worden aanbevelingen gedaan. Om de relatie tussen de aanbevelingen voor de inrichting en het bestemmingsplan sterker te maken hebben wij concreter aangegeven waar wij het bestemmingsplan op beoordelen. Daarnaast vragen wij de gemeente nog een aantal zaken te onderzoeken. Wij verwachten van de gemeente dat zij haar keuzes naar aanleiding van die onderzoeken motiveert.

Specifiek met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit kan in dit verband nog worden opgemerkt dat er in samenwerking met de gemeente Franekeradeel en DLG een inrichtingsschets voor het gebied wordt opgesteld. Het gezamenlijke eindbeeld met betrekking tot de gewenste ruimtelijke kwaliteit wordt hierin uitgewerkt.

De Friese Milieufederatie is als enige binnen de commissie van mening dat de oppervlakte van de gekozen locatie te groot is. De Milieufederatie pleit voor een minder omvangrijke uitbreiding en verdere fasering van de glastuinbouwontwikkeling.

Reactie GS:

Er is geen aanleiding om de glastuinbouwontwikkeling binnen deze streekplanherziening te faseren. Bij de verdere uitwerking op gemeentelijk niveau kan dit wel aan de orde komen. Overigens wordt opgemerkt dat uit een behoeftepeiling van begin 2007 blijkt dat er binnen de bestaande sector een behoefte is aan ca 90 ha (netto) nieuwe glastuinbouw. Hiermee kan 2/3 van het plangebied worden ingevuld. Dit maakt een nadere fasering binnen de voorgenomen locatie niet zinvol.

2. Wetterskip Fryslân

Het Wetterskip Fryslân stelt voor om bij de aanbevelingen voor de inrichting van het glastuinbouwgebied bij het thema bodem en water “extra berging” te vervangen door “extra oppervlaktewaterberging”.

Reactie GS:

De aanbevelingen zijn ten opzichte van het voorontwerp anders omschreven. Het voorstel van het Wetterskip is daardoor nu als volgt verwoord: Wij zullen het bestemmingsplan van de gemeente beoordelen op de reservering van voldoende ruimte voor oppervlaktewaterberging om bestaande knelpunten m.b.t. de waterhuishouding in de omgeving tegen te gaan.

Het Wetterskip Fryslân stelt voor om bij de aanbevelingen voor de inrichting van het glastuinbouwgebied bij het thema bodem en water de zin “de mogelijkheden voor de afvoer van zoutebrijn naar bedrijven bij Harlingen” te vervangen door “voorkomen van de productie van brijn door voldoende gietwaterberging te creëren”.

Reactie GS:

Wij vragen de gemeente de mogelijkheden voor voldoende gietwaterberging te onderzoeken om de productie van brijn te voorkomen.

Als er toch brijn ontstaat biedt aanwezigheid van bedrijven in Harlingen een kans om dit af te voeren. Om die reden vragen wij de gemeente om dit ook te onderzoeken. Voor de volledigheid voegen we daar de aanbeveling aan toe om alternatieve mogelijkheden voor afvoer, verwerking en hergebruik te inventariseren, wanneer mocht blijken dat afvoer naar bedrijven in Harlingen niet (volledig) mogelijk is.

3. Gemeente Het Bildt

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Het Bildt laat weten dat de uitkomsten van het bestuurlijk overleg van juni 2007 naar tevredenheid zijn verwerkt.

Reactie GS:

Voor kennisgeving aangenomen.

4. Gemeente Harlingen

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Harlingen laat weten dat “zowel de locatiekeuze voor uitbreiding van glastuinbouw ten zuiden van Sexbierum als de daaraan gekoppelde planMER geen aanleiding geven tot het maken van op- of aanmerkingen”.

Reactie GS:

Voor kennisgeving aangenomen.

5. Rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten

De rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten laat weten dat er geen afzonderlijke inhoudelijke reactie meer gegeven wordt aangezien de opmerking van deze rijksdienst in het advies van de PKKb is opgenomen. Het betreft de opmerking dat de bestaande landschappelijke hoofdstructuur wordt doorbroken met de bouw van kassen.

Reactie GS:

Zie reactie op het advies van de PKKb.

6. Gemeente Menaldumadeel

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Harlingen laat weten het voorontwerp voor kennisgeving aangenomen te hebben.

Reactie GS:

Voor kennisgeving aangenomen.